

En ny tidsbegränsad vapenamnesti

# Innehåll

|          |                                                                                                    |           |
|----------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>1</b> | <b>Promemorians huvudsakliga innehåll.....</b>                                                     | <b>4</b>  |
| <b>2</b> | <b>Författningsförslag.....</b>                                                                    | <b>5</b>  |
| 2.1      | Förslag till lag (2013:000) om ansvarsfrihet vid vapenbrott.....                                   | 5         |
| <b>3</b> | <b>Bakgrund.....</b>                                                                               | <b>7</b>  |
| 3.1      | Gällande rätt .....                                                                                | 7         |
| 3.2      | Ansvarsfrihet för vapenbrott.....                                                                  | 8         |
| 3.2.1    | Inledning .....                                                                                    | 8         |
| 3.2.2    | Lagen (1993:206) om ansvarsfrihet vid olaga vapeninnehav.....                                      | 9         |
| 3.2.3    | En särskild åtalsregel vid frivilligt inlämnande av vapen och ammunition som innehas olagligt..... | 11        |
| 3.2.4    | Lagen (2007:11) om ansvarsfrihet vid vissa vapenbrott .....                                        | 13        |
| 3.3      | Några andra länders erfarenheter av vapenamnesti.....                                              | 16        |
| 3.3.1    | Danmark.....                                                                                       | 16        |
| 3.3.2    | Norge.....                                                                                         | 17        |
| 3.3.3    | Finland.....                                                                                       | 17        |
| <b>4</b> | <b>Överväganden och förslag.....</b>                                                               | <b>19</b> |

|          |                                                 |           |
|----------|-------------------------------------------------|-----------|
| 4.1      | En ny vapenamnesti .....                        | 19        |
| 4.2      | Den närmare utformningen av vapenamnestin ..... | 22        |
| 4.2.1    | Förutsättningar för ansvarsfrihet.....          | 22        |
| 4.2.2    | Förfarandet med inlämnade vapen.....            | 23        |
| 4.2.3    | Inlämningstid.....                              | 26        |
| <b>5</b> | <b>Konsekvenser .....</b>                       | <b>27</b> |
| <b>6</b> | <b>Ikraftträdande och giltighetstid.....</b>    | <b>28</b> |
| <b>7</b> | <b>Författningskommentar.....</b>               | <b>29</b> |

# 1 Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian föreslås att en ny tidsbegränsad s.k. vapen-amnesti införs. Den som innehar ett skjutvapen eller ammunition utan att vara berättigad till det ska inte dömas till ansvar för innehavet om han eller hon frivilligt lämnar in eller låter lämna in vapnet eller ammunitionen till en polismyndighet under tiden mars–maj 2013. Skjutvapen och ammunition som har lämnats in till en polismyndighet ska som huvudregel tillfalla staten och därefter förstöras.

## 2 Författningsförslag

### 2.1 Förslag till lag (2013:000) om ansvarsfrihet vid vapenbrott

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Den som innehar ett skjutvapen eller ammunition utan att ha rätt till det ska inte dömas till ansvar för detta enligt 9 kap. 1 § eller 2 § första stycket i vapenlagen (1996:67), om han eller hon frivilligt lämnar in eller låter lämna in vapnet eller ammunitionen till en polismyndighet under tiden mars–maj 2013.

2 § Den som lämnar in skjutvapen eller ammunition enligt 1 § behöver inte lämna uppgift om sin identitet.

3 § Skjutvapen och ammunition som har lämnats in enligt 1 § tillfaller staten.

Första stycket gäller inte om egendomen har lämnats in utan ägarens samtycke och ägaren gör anspråk på egendomen. Om egendomens ägare är känd, ska ett sådant anspråk göras inom en månad från det att ägaren fick del av en underrättelse från polismyndigheten om att egendomen lämnats in till myndigheten. Om ägaren inte är känd, ska anspråket göras inom tre månader från det att egendomen lämnades in.

4 § Skjutvapen och ammunition som har tillfallit staten enligt 3 § ska förstöras, om egendomen inte behövs för musealt eller

militärt ändamål eller för Statens kriminaltekniska laboratoriums verksamhet.

5 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om hanteringen av skjutvapen och ammunition som har lämnats in enligt denna lag.

---

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2013 och gäller till den 1 september 2014.

## 3 Bakgrund

### 3.1 Gällande rätt

Enligt vapenlagen (1996:67) krävs tillstånd för att inneha skjutvapen eller ammunition. Tillstånd krävs också för att inneha sådana föremål som i vapenlagen jämföras med skjutvapen, t.ex. tårgasanordningar och vissa vapendelar. Tillstånd krävs vidare för att driva handel med skjutvapen och för att yrkesmässigt ta emot skjutvapen för reparation eller översyn. De sistnämnda typerna av tillstånd innefattar en rätt att inneha de vapen som vapenhandlar- eller reparationstillståndet omfattar. Undantag från tillståndskravet gäller för den som har fyllt 18 år, om vapnet är ett kolsyre-, luft- eller fjädervapen som är avsett för målskjutning eller ett harpunvapen, under förutsättning att vapnet har en begränsad effekt i förhållande till andra jämförbara skjutvapen (effektbegränsade vapen).

Att inneha skjutvapen och ammunition utan att vara berättigad till det är straffbart. Den som uppsåtligen innehar ett skjutvapen utan att ha rätt till det döms enligt 9 kap. 1 § första stycket vapenlagen för vapenbrott till fängelse i högst ett år. Om brottet är grovt döms enligt andra stycket för grovt vapenbrott till fängelse i lägst sex månader och högst fyra år. Är brottet ringa, eller har gärningen begåtts av oaktsamhet, döms enligt andra stycket till böter eller fängelse i högst sex månader. Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet innehar ammunition utan att vara berättigad till det döms, om gärningen inte är ringa, enligt 9 kap. 2 § första stycket i vapenlagen till böter eller fängelse i högst sex månader.

## **3.2 Ansvarsfrihet för vapenbrott**

### **3.2.1 Inledning**

Vid varje given tidpunkt finns det vapen i Sverige som innehas av personer som inte har rätt att inneha dem. I vissa fall handlar det om vapen som innehavaren har skaffat sig med full vetskap om att det inte är lagligt. Många gånger är det dock fråga om vapen som en person upptäcker att han eller hon innehar utan att tidigare ha varit medveten om det. Så kan t.ex. vara fallet när en person hittar ett vapen i sin bostad sedan en anhörig har flyttat eller avlidit. Bland dessa personer finns det sannolikt ett flertal som skulle vilja göra sig av med vapnet men som inte vågar lämna det till polisen av rädsla för att bli åtalade för vapenbrott. Samtidigt ligger det i samhällets intresse att få kontroll över sådana vapen. Det gäller särskilt eftersom vapen som innehas utan tillstånd ofta förvaras på ett otillfredsställande sätt, vilket medför en ökad risk för stöld eller allvarliga olyckor.

Ett sätt att minska antalet vapen som innehas olagligt, som har prövats såväl i Sverige som i andra länder, är att införa en s.k. vapenamnesti. Ordet amnesti kommer från grekiskans "amnestia" som betyder "glömska". I denna promemoria används begreppet "vapenamnesti" i betydelsen "ansvarsfrihet för brott mot vapenlagen bestående i olovligt innehav av ett tillståndspliktigt vapen eller tillståndspliktig ammunition", jfr propositionen En ny vapenamnesti (prop. 2006/07:20) s. 6.

Det har genomförts två tidsbegränsade vapenamnestier i Sverige. Den första genomfördes under perioden juli–september 1993 (avsnitt 3.2.2) och den andra under perioden mars–maj 2007 (avsnitt 3.2.4).

### 3.2.2 Lagen (1993:206) om ansvarsfrihet vid olaga vapeninnehav

#### *Bakgrund*

I syfte att minska antalet illegala vapen föreslog 1987 års vapenutredning att det under en tidsperiod om tolv månader skulle vara straffritt att till polisen lämna in vapen och ammunition som någon innehade utan att vara berättigad till det, se betänkandet Översyn av vapenlagstiftningen (SOU 1989:44).

Utredningsförslaget fick ett blandat mottagande av remissinstanserna och när regeringen behandlade frågan i propositionen om ändringar i vapenlagen (1973:1176) (prop. 1990/91:130) gjordes bedömningen att förslaget inte skulle genomföras. Bedömningen delades av riksdagen (bet. 1990/91:JuU33, rskr. 1990/91:300).

När frågan behandlades igen i propositionen om ändring i brottsbalken m.m. (prop. 1992/93:141) knappt två år senare föreslog emellertid regeringen att en tillfällig lag om ansvarsfrihet vid olaga vapeninnehav skulle införas. Som skäl för förslaget angav föredragande statsrådet att det var synnerligen angeläget att vidta åtgärder för att minska den brottsliga användningen av skjutvapen. Enligt statsrådet fanns det anledning att ta till vara alla möjligheter att minska antalet illegala skjutvapen och att den möjlighet som låg i att införa en särskild lag om att illegala skjutvapen och ammunition under en viss tid straffritt kunde lämnas in till polisen inte borde lämnas oprövad. Riksdagen delade regeringens bedömning och den föreslagna lagen antogs i april 1993 (bet. 1992/93:JuU16, rskr. 1992/93:220).

#### *Lagens innehåll*

Lagen (1993:206) om ansvarsfrihet vid olaga vapeninnehav trädde i kraft den 1 juli 1993 och gällde till utgången av år 1994. I

lagen föreskrevs att den som innehade ett skjutvapen eller ammunition utan att vara berättigad till det inte skulle dömas till ansvar för brott enligt vapenlagen, om han eller hon frivilligt lämnade eller lät lämna vapnet eller ammunitionen till en polismyndighet under tiden juli–september 1993. Inlämnaren behövde inte lämna uppgift om sin identitet. Egendom som lämnades till polismyndigheten och vars ägare inte var känd tillföll staten. Detsamma gällde sådan egendom vars ägare var känd men där ägaren avstått från att ta tillbaka egendomen efter att ha fått tillfälle till det. Av lagen följde vidare att egendom som hade tillfallit staten skulle förstöras, om den inte behövdes för musealt, militärt eller annat liknande ändamål.

I förordningen (1993:228) om hantering av skjutvapen och ammunition som lämnats in till en polismyndighet meddelades närmare föreskrifter om de skjutvapen och den ammunition som lämnats in enligt lagen.

### *Erfarenheterna av 1993 års lag*

I betänkandet En samlad vapenlagstiftning (SOU 1998:44) angav 1995 års vapenutredning följande om erfarenheterna från genomförandet av 1993 års vapenamnesti.

Under perioden juli–september 1993 lämnades totalt 17 050 skjutvapen och 15 ton ammunition in till polismyndigheterna. De inlämnade skjutvapnen fördelade sig mellan olika objektstyper enligt följande tabell.

|                                |        |
|--------------------------------|--------|
| Enhandsvapen                   | 6 698  |
| Gevär                          | 10 224 |
| Helautomatiska vapen           | 54     |
| Luft-, fjäder- och harpunvapen | 74     |

Många av vapnen var av äldre årgång och kan ha innehafts olovligt under lång tid. Endast fem procent av vapnen var tidigare anmälda stulna eller förkomna. Från vissa håll gjordes gällande att merparten av de inlämnade vapnen inte var skjutdugliga. En

projektgrupp som kontrollerade 3 000 av vapnen konstaterade dock att 70–80 procent av dessa var fullt möjliga att skjuta med. Enligt vapenutredningen tydde mycket på att de vapen som lämnades in inte var sådana som hade funnits i kriminella kretsar utan hade innehafts av i övrigt laglydiga medborgare. I samband med genomförandet fick polisen flera anonyma förfrågningar om det var möjligt att ansöka om tillstånd att inneha det illegala vapnet. När frågeställarna fick klart för sig att detta inte var möjligt, förklarade vissa av dem att de inte tänkte lämna in sitt vapen. Merparten av vapnen lämnades in under amnestiperiodens sista två veckor.

Kostnaderna för 1993 års vapenamnesti uppgick till omkring sju miljoner kronor, vilket då motsvarade tretton årsarbetskrafter. Av dessa kostnader utgjorde fem miljoner direkta kostnader och två miljoner kostnaderna för den informationskampanj som föregick inlämningsperioden. Fördelad på 17 000 inlämnade vapen uppgick den totala kostnaden till ca 400 kr per vapen.

### **3.2.3 En särskild åtalsregel vid frivilligt inlämnande av vapen och ammunition som innehas olagligt**

Som ett led i att begränsa den totala mängden skjutvapen i samhället, och framför allt antalet illegala vapen, föreslog 1995 års vapenutredning att ytterligare en vapenamnesti skulle införas (SOU 1998:44). Utredningen ansåg att det rent principiellt kunde ifrågasättas att låta en företeelse vara straffri från en tid till en annan. Eftersom skälen för en vapenamnesti dessutom kunde göras gällande vid varje tid menade utredningen att den föreslagna vapenamnestin inte skulle vara begränsad i tiden utan gälla tills vidare.

Förslaget fick emellertid kritik och när frågan därefter behandlades i propositionen En skärpt vapenlagstiftning (prop. 1999/2000:27) gjordes bedömningen att en i tiden obegränsad vapenamnesti inte borde införas. Regeringen delade visserligen utredningens uppfattning att en vapenamnesti kan utgöra ett

incitament för dem som innehar skjutvapen utan tillstånd att lämna in vapnen till polismyndigheten. Regeringen ansåg dock att det inte var lämpligt att låta en vapenamnesti vara obegränsad i tiden. En sådan reglering skulle enligt regeringen kunna leda till att vissa personer dröjer med att lämna in vapen. Regeringen pekade också på att bevissvårigheterna i många fall skulle kunna bli avsevärda. Ett falskt påstående från en person som grips med ett illegalt skjutvapen om att han eller hon är på väg till polisstationen för att lämna in vapnet skulle vara svårt att vederlägga. Regeringen uttalade samtidigt att den kunde tänka sig att vid ett senare tillfälle återkomma till frågan om en i tiden begränsad vapenamnesti (s. 71 f.).

För att uppmuntra allmänheten att lämna in olovligt innehavda skjutvapen föreslog regeringen i stället den särskilda åtalsregel som nu finns i 9 kap. 7 § vapenlagen. Enligt denna får åtal mot någon som frivilligt lämnar in skjutvapen eller ammunition till en polismyndighet väckas endast om det är motiverat från allmän synpunkt. I propositionen betonas att bestämmelsen inte är avsedd att vara liktydig med en permanent vapenamnesti eftersom det alltså ska vara möjligt att väcka åtal när det är motiverat från allmän synpunkt. Som exempel på en sådan situation anfördes att en person beslutar sig för att lämna in ett skjutvapen till polisen först i och med att han eller hon riskerar att upptäckas och inlämnandet således inte är frivilligt i egentlig mening. Ett annat exempel som gavs på när åtal kan vara befogat är när det olaga vapeninnehavet är av allvarligare slag, t.ex. när det avser ett vapen utan lagligt användningsområde. Vidare angavs att bestämmelsen endast avser brott mot vapenlagen och alltså inte är tillämplig i fråga om andra brott där olaga vapeninnehav kan ingå som ett moment, t.ex. förberedelse till rån eller häleri avseende vapnet i fråga.

Åtalsregeln trädde i kraft den 1 juli 2000 (prop. 1999/2000:27, bet. 1999/2000:JuU9, rskr. 1999/2000:150). Det är inte känt i vilken utsträckning den särskilda åtalsregeln har påverkat allmänhetens benägenhet att lämna in vapen och ammunition till polismyndigheten.

### 3.2.4 Lagen (2007:11) om ansvarsfrihet vid vissa vapenbrott

#### *Bakgrund*

I propositionen En ny vapenamnesti (prop. 2006/07:20) föreslog regeringen att en ny tidsbegränsad vapenamnesti skulle införas. Som skäl för förslaget anfördes att det kunde antas ha tillkommit ett inte obetydligt antal olagligt innehavda vapen under de tretton år som gått sedan den första tidsbegränsade vapenamnestin genomfördes. Detta talade enligt regeringen för att en ny vapenamnesti skulle kunna få positiva effekter. Regeringen gjorde vidare bedömningen att den särskilda åtalsregel i 9 kap. 7 § vapenlagen som infördes år 2000 (se avsnitt 3.2.3) inte torde ge samma positiva effekter som en vapenamnesti skulle kunna ge.

När det gäller frågan om den föreslagna vapenamnestin borde vara permanent, som i Finland, eller tidsbegränsad, motsvarande den som genomfördes år 1993, menade regeringen att övervägande skäl talade mot en vapenamnesti som var obegränsad i tiden. Regeringen hänvisade även i detta lagstiftningsärende till risken för att inlämningen av skjutvapen fördröjs och till att det skulle kunna uppstå bevissvårigheter (se avsnitt 3.2.2). Därutöver uttalade regeringen att en permanent amnesti skulle innebära en viss ständig dubbelreglering i förhållande till den särskilda åtalsregel som gäller vid frivilligt inlämnade av skjutvapen. När det gäller amnestiperiodens längd bedömde regeringen att tre månader var lämpligt. Riksdagen delade regeringens bedömning och den föreslagna lagen antogs i januari 2007 (bet. 2006/07:JuU2, rskr. 2006/07:92).

#### *Lagens innehåll*

Lagen (2007:11) om ansvarsfrihet vid vissa vapenbrott trädde i kraft den 1 mars 2007 och gällde till den 1 september 2008. I lagen föreskrevs att den som innehade ett skjutvapen eller am-

muniton utan att ha rätt till det inte skulle dömas till ansvar för brott enligt vapenlagen om han eller hon frivilligt lämnade in eller lät lämna in vapnet eller ammunitionen till en polismyndighet under tiden mars–maj 2007. Inlämnaren behövde inte lämna uppgift om sin identitet. Egendom som lämnades in till polismyndigheten tillföll staten såvida inte egendomen hade lämnats in utan ägarens samtycke och ägaren gjorde anspråk på den. Av lagen följde vidare att egendom som hade tillfallit staten skulle förstöras om den inte behövdes för musealt eller militärt ändamål eller för Statens kriminaltekniska laboratoriums verksamhet. Lagen innehöll dessutom en bestämmelse som informerade om att regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, hade möjlighet att meddela föreskrifter om hanteringen av de skjutvapen och den ammunition som hade lämnats in.

Regeringen meddelade sådana föreskrifter i förordningen (2007:12) om hantering av skjutvapen och ammunition som lämnats in till en polismyndighet. Förordningen innehöll ett bemyndigande för Rikspolisstyrelsen att meddela verkställighetsföreskrifter. Med stöd av bemyndigandet meddelade Rikspolisstyrelsen föreskrifter och allmänna råd om hantering av skjutvapen och ammunition som har lämnats in enligt lagen, RPSFS 2007:1, FAP 559-1.

#### *Erfarenheterna av 2007 års lag*

Regeringen beslutade i januari 2007 att ge Rikspolisstyrelsen i uppdrag att utvärdera lagen om ansvarsfrihet vid vissa vapenbrott och dess tillämpning (dnr Ju2007/764/PO). Redovisningen skulle bl.a. innehålla översiktliga uppgifter om den egendom som lämnades in och information om eventuella tillämpningsproblem. Rikspolisstyrelsen redovisade uppdraget i mars 2009 (dnr Ju2009/2499/PO).

Av redovisningen framgår följande om erfarenheterna från genomförandet av 2007 års vapenamnesti.

Under perioden mars–maj 2007 lämnades totalt 13 835 skjutvapen och vapendelar och ca 14 ton ammunition in till polismyndigheterna. Drygt fem procent av skjutvapnen var inte i

skjutdugligt skick. De inlämnade skjutvapnen och vapendelarna fördelade sig mellan olika objektstyper enligt följande tabell.

|                               |       |
|-------------------------------|-------|
| Kulgevär                      | 3 694 |
| Hagelgevär                    | 2 845 |
| Kombinationsgevär             | 70    |
| Pistoler                      | 1 775 |
| Revolvrar                     | 2 010 |
| Kulsprutepistoler             | 29    |
| Automatkarbiner               | 3     |
| Mynningsladdare               | 464   |
| Andra vapen enligt vapenlagen | 1 706 |
| Delar till skjutvapen         | 828   |
| Andra vapen                   | 308   |
| Övrigt                        | 103   |

Under amnestiperioden lämnades även ett stort antal, ca 10 000, legala vapen och vapendelar in till polismyndigheterna för skrotning. Detta var ca 4 500 fler legala vapen än motsvarande period år 2005 och 2006. Därutöver lämnades en stor mängd explosiva varor av annat slag än ammunition in.

Enligt Rikspolisstyrelsen (Rikskriminalpolisen) var det inte möjligt att göra en vederhäftig studie över antalet olagliga skjutvapen i omlopp under och efter tiden för vapenamnestin. Rikskriminalpolisen menade dock att tillgänglig statistik över stöldar och förluster av skjutvapen tydde på att förekomsten av illegala skjutvapen i omlopp i kriminella kretsar minskat något under de senaste föregående åren och att det var troligt att det goda resultatet av vapenamnestin skulle komma att förstärka den trenden. Eftersom endast ett trettiotal automatvapen lämnats in bedömde Rikskriminalpolisen att vapenamnestin endast kan anses ha haft en marginell inverkan på förekomsten av sådana vapen i omlopp.

Enligt Rikspolisstyrelsen förekom inte några problem med tillämpningen av lagen.

### **3.3 Några andra länders erfarenheter av vapenamnesti**

#### **3.3.1 Danmark**

I Danmark genomfördes s.k. "frit lejde-aktioner" under åren 1970, 1986, 1995, 1997, 2003 och 2009. Bakgrunden var en önskan att minska antalet vapen i landet, särskilt den mängd oregistrerade vapen som fanns kvar efter andra världskriget. Aktionerna innebar en rätt att lämna in registreringspliktiga vapen utan att riskera straff för det olagliga innehavet. Det gavs också möjlighet att efterregistrera vapnen. Vapenlagens krav för att få tillstånd sänktes dock inte vilket innebar att det var få som beviljades tillstånd.

Bakgrunden till den senaste vapenamnestin var en serie våldsamma uppgörelser mellan olika grupper med misstänkta kopplingar till MC- och gängmiljöer som inträffade under sensommaren 2008. Som en följd av dessa händelser skärptes vapenlagstiftningen och straffet för vapenbrott höjdes väsentligt. I samband med detta beslutades också att det, innan de nya reglerna trädde i kraft, skulle vara möjligt att straffritt lämna in eventuella illegala vapen till polisen.

Under "frit lejde-aktionen" år 1970 lämnades omkring 12 000 vapen in, år 1986 knappt 10 000, år 1995 omkring 1 000, år 1997 drygt 4 500 och år 2003 drygt 4 700 vapen, varav ca 3 000 var knivar. Under år 2009 lämnades över 8 500 skjutvapen in. Dessutom lämnades mängder av vapendelar, ammunition och sprängämnen in. De danska myndigheterna har gjort bedömningen att ytterst få vapen har lämnats in från kriminella kretsar.

Anledningen till att så få vapen lämnades in år 1995 var enligt de danska myndigheterna dels att det inte hade gått särskilt lång tid sedan den senaste vapenamnestin, dels att informationen inför denna inte hade varit så god.

### **3.3.2 Norge**

Under perioden september 2003–augusti 2004 genomfördes en landsomfattande vapenamnesti i Norge. Amnestin föregicks av en provamnesti under drygt tre månader i vissa delar av landet. Under den årslånga vapenamnestin lämnades drygt 35 700 vapen in.

Under perioden maj–september 2008 genomfördes en ny tidsbegränsad vapenamnesti. Amnestin genomfördes i huvudsak på samma sätt som den tidigare, dock under en väsentligt kortare tidsperiod. Under amnestiperioden lämnades drygt 7 000 vapen in, varav närmare 5 000 under den sista månaden. Efter att amnestin hade avslutats infördes en skärpt praxis för registrering av oregistrerade vapen. Huvudregeln är att sådana vapen ska skrotas. Ägaren kan dock i vissa fall få behålla vapnet i deaktiverat (plomberat) tillstånd.

### **3.3.3 Finland**

I samband med att 1998 års finska skjutvapenlag infördes var det möjligt att inom en sexmånadersperiod från lagens ikraftträdande straffritt överlämna skjutvapen från dödsbon till polisen eller till en person som hade rätt att förvärva och inneha sådana vapen. Under perioden lämnades ca 17 000 sådana vapen in till polisen. Även efter denna period fortsatte det att i dödsbon dyka upp illegala skjutvapen och skjutvapen vars tillståndsbevis hade kommit bort. Vissa polisinsatser genomförde därför på eget initiativ insamlingar av sådana vapen. Vid dessa insamlingar lämnades på vissa platser i landet förhållandevis stora mängder vapen och avsevärda mängder sprängämnen in till polisen. Någon närmare undersökning av om de personer som lämnade in vapen och sprängämnen till polisen eventuellt hade gjort sig skyldiga till något brott gjordes inte. Föremålen hämtades helt enkelt hos dem som hade gjort en anmälan om dem utan att föremålens ursprung och eventuella olovliga innehav undersöktes närmare. Detta trots att vare sig skjutvapenlagen eller strafflagen innehöll

någon möjlighet till ansvarsfrihet om det olovliga innehavet hade varit uppsåtligt eller, i fråga om sprängämnen, rentav bara skett av grov oaktsamhet.

År 2003 konstaterade den finska regeringen i en proposition att insamlingen av vapen och sprängämnen hade förbättrat den allmänna säkerheten men att den i praktiken stod i strid med gällande bestämmelser. I propositionen anfördes också att de möjligheter som fanns att lägga ned förundersökningen eller att få straffflintring när illegala vapen lämnades in frivilligt inte var tillräckliga. Därför föreslogs en permanent vapenamnesti.

En sådan vapenamnesti gäller i Finland sedan den 1 januari 2004. Amnestin omfattar skjutvapen, vapendelar, patroner, särskilt farliga projektiler samt sprängämnen. Den innebär att ägaren till ett inlämnat skjutvapen har möjlighet att söka tillstånd för vapnet, försätta det i varaktigt obrukbart skick eller inom tre månader överlåta det till någon som har tillstånd att inneha vapnet eller, utan ersättning, till staten. I det sistnämnda fallet säljer polisen vapnet för ägarens räkning på offentlig auktion. De skjutvapen som inte har blivit sålda på auktion övergår i statens ägo. Skjutvapen vars ägare inte är kända samt alla olovliga vapendelar, gassprayer, patroner och särskilt farliga projektiler övergår direkt till staten. Under år 2004 lämnades drygt 8 600 skjutvapen in, under år 2005 drygt 4 000, år 2006 ca 3 000 och år 2007 ungefär 3 400. Under år 2008 lämnades 1 600 (enligt finska myndigheter saknas fullständiga uppgifter för år 2008) skjutvapen in, år 2009 drygt 4 000 och under år 2010 ca 5 700 skjutvapen. Därutöver har en stor mängd vapendelar, ammunition och sprängämnen lämnats in.

## 4 Överväganden och förslag

### 4.1 En ny vapenamnesti

**Förslag:** En ny tidsbegränsad vapenamnesti ska genomföras.

**Skälen för förslaget:** Tillgång till skjutvapen utgör ofta en förutsättning för att grova brott ska komma till stånd. Förekomsten av skjutvapen kan också medföra att en uppkommen våldssituation får betydligt svårare följder än vad den annars skulle ha fått. Mot den bakgrunden är det viktigt att se till att berättigade vapeninnehav omgärdas av tillräcklig kontroll men också att begränsa den totala mängden vapen i samhället och framför allt antalet illegala vapen.

Att minska mängden vapen som innehas utan tillstånd är angeläget av flera skäl. Ett skäl är att innehavarens lämplighet att inneha vapen inte har kontrollerats. Därmed ökar risken för att vapnen kommer till brottslig användning liksom för allvarliga olyckor på grund av felaktig hantering. Även i de fall då innehavaren är en i övrigt laglydig medborgare förekommer det att sådana vapen hanteras och förvaras på ett sätt som inte är betryggande från säkerhetssynpunkt. I och med det ökar risken för att vapnen stjäls och i ett senare led används vid brott.

Sannolikt utgörs en stor del av de skjutvapen som kommer till brottslig användning av vapen som innehas olagligt. Varje åtgärd som kan leda till en minskning av antalet illegala vapen i omlopp bör därför övervägas.

Sedan 2007 års vapenamneste har flera åtgärder vidtagits i syfte att minska antalet illegala vapen. Regeringen gav i juni 2011 Rikspolisstyrelsen och Tullverket i gemensamt uppdrag att kartlägga den illegala vapeninförselns omfattning och de tillvägagångssätt som används (dnr Ju2011/4092/PO). Med utgångspunkt i denna kartläggning ska myndigheterna fördjupa sitt underrättelsesamarbete och även vidareutveckla samarbetet med sina motsvarigheter i andra länder. I uppdraget ingår också att effektivisera kontrollverksamheten genom fler gemensamma operativa insatser. Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2012.

Den 1 juli 2011 trädde nya regler i kraft som syftar till att motverka illegal tillverkning av och handel med vapen (prop. 2010/11:72, bet. 2010/11:JuU17, rskr. 2010/11:210). Bestämmelserna innebär bl.a. att vapen ska märkas vid tillverkning och vid varaktig införsel till landet, för att underlätta spårning. Bestämmelserna ger också polisen och tullen bättre möjligheter att ha kontroll över vapen som förs över gränsen. Tullverket har t.ex. fått rätt att göra kontrollbesök och revisioner hos den som till eller från Sverige för in respektive ut vapen.

Den 1 juli 2012 skärps vapenlagstiftningen ytterligare (prop. 2011/12:109, bet. 2011/12:JuU22, rskr. 2011/12:221). Reglerna om grovt vapenbrott förtydligas genom att det i lagtexten uttryckligen anges vilka omständigheter som särskilt ska beaktas vid bedömande av om ett vapenbrott är grovt. Vidare införs två nya straffbestämmelser. Den ena innebär att det blir straffbart att inte anmäla införsel av vapen och ammunition från ett annat EU-land till Tullverket. Genom den andra bestämmelsen blir det straffbart att förvara skjutvapen åt någon annan utan att föreskrivet tillstånd till förvaringen finns. Samtidigt skärps kraven på vapenhandlare. Förutsättningarna för tillstånd stramas upp och det införs en skyldighet för tillståndshavaren att anmäla till polismyndigheten om det sker en förändring av vem som har ett betydande inflytande över verksamheten.

Regeringen beslutade den 22 mars 2012 att tillsätta en utredning med uppdrag att föreslå ytterligare skärpningar i vapenlagstiftningen (dir. 2012:19). Utredaren har i uppdrag att ta

ställning till hur det grova vapenbrottet bör förändras för att markera en skärpt syn på sådan brottslighet. Därutöver ska utredaren bl.a. analysera förutsättningarna för tillstånd att inneha hel- och halvautomatiska vapen och om det bör införas regler om vapenmagasin. Uppdraget ska redovisas senast den 31 januari 2013. Samma dag beslutade regeringen om tilläggsdirektiv till Utredningen om vissa hemliga tvångsmedel (Ju 2010:08) (dir. 2012:20). Utredaren fick då i uppdrag att ta ställning till om tillämpningsområdet för hemlig teleavlyssning bör vidgas till att omfatta bl.a. fler grova vapenbrott. Uppdraget i denna del ska redovisas senast den 31 december 2012.

En ytterligare åtgärd för att minska antalet vapen och mängden ammunition som innehas utan tillstånd är att genomföra en ny vapenamnesti.

Som det har redogjorts för tidigare (se avsnitt 3.2.2 och 3.2.4) har det i Sverige genomförts två tidsbegränsade vapenamnestier. Eftersom vapenamnestierna innebar en betydande minskning av antalet okontrollerade vapeninnehav får det antas att de haft en brottsförebyggande effekt. Under de fem år som har gått sedan den senaste tillfälliga vapenamnestin genomfördes har det sannolikt tillkommit ett inte obetydligt antal vapen som innehas olagligt. Det finns därför anledning att anta att en ny vapenamnesti skulle kunna få positiva effekter. Hur många vapen och hur mycket ammunition som skulle kunna förväntas komma in vid en ny vapenamnesti går det inte att spekulera om. Inför 2007 års vapenamnesti framhöll regeringen att det är naturligt att den första tillfälliga vapenamnesti som genomförs i ett land har större effekt än därpå följande amnestier (prop. 2006/07:20, s. 10). Det kan dock konstateras att 2007 års amnesti hade nästan lika gott utfall som 1993 års amnesti. Även i Danmark, där man har haft ett flertal tillfälliga vapenamnestier, har resultatet varit förhållandevis gott även vid de senare amnestierna. Mot denna bakgrund framstår det vid en samlad bedömning som motiverat att genomföra en ny vapenamnesti.

Bör då denna vapenamnesti vara en tidsbegränsad amnesti, motsvarande de som genomfördes år 1993 och 2007, eller bör det införas en permanent vapenamnesti? Som konstaterades i prop.

2006/07:20 talar övervägande skäl mot en vapenamnesti som är obegränsad i tiden (se avsnitt 3.2.4). Dessa skäl gör sig alltjämt gällande. Det finns därför inte anledning att nu införa något annat än en tidsbegränsad vapenamnesti.

## 4.2 Den närmare utformningen av vapenamnestin

### 4.2.1 Förutsättningar för ansvarsfrihet

**Förslag:** Den som innehar ett skjutvapen eller ammunition utan att ha rätt till det ska inte dömas till ansvar för detta, om han eller hon frivilligt lämnar in eller låter lämna in vapnet eller ammunitionen till en polismyndighet under amnesti-perioden. Den som lämnar in sådan egendom ska inte behöva lämna uppgift om sin identitet.

**Skälen för förslaget:** När det gäller den lagtekniska utformningen av en vapenamnesti finns det goda skäl att använda lagen (2007:11) om ansvarsfrihet vid vissa vapenbrott som utgångspunkt, en lag som i sin tur tog utgångspunkt i lagen (1993:206) om ansvarsfrihet vid olaga vapeninnehav. För detta talar bl.a. den omständigheten att Rikspolisstyrelsen vid utvärderingen av 2007 års lag anförde att det inte förekommit några tillämpningsproblem med lagen.

I likhet med vad som gällde vid de tidigare vapenamnestierna bör ansvarsfrihet gälla när den som innehar ett skjutvapen eller ammunition utan att ha rätt till det lämnar in eller låta lämna in egendomen till en polismyndighet. I det fall den som innehar vapen eller ammunition inte själv lämnar in egendomen utan ger någon annan i uppdrag att göra det bör ansvarsfriheten gälla för dem båda. Amnestin bör omfatta alla skjutvapen och all ammunition som enligt vapenlagen kräver tillstånd för att få innehas. Ansvarsfrihet bör, liksom enligt 1993 och 2007 års lagar, gälla endast om vapen eller ammunition lämnas in frivilligt.

För att vapenamnestin ska bli framgångsrik bör den som lämnar in illegala skjutvapen eller ammunition garanteras ano-

nymitet. Inlämnaren bör alltså inte vara skyldig att uppge sin identitet. I denna rätt till anonymitet bör ligga att polismyndigheten inte får vidta någon undersökning eller några åtgärder i fråga om innehavet gentemot inlämnaren av vapnet eller ammunitionen.

Det kan inte helt bortses från att möjligheten att vara anonym kan skapa svårigheter vid utredningen av brott där vapnet har använts. Svårigheterna bör dock inte överdrivas och det finns inte heller några uppgifter om att anonymiteten skapade några problem vid de tidigare vapenamnestierna. Det är dessutom inte särskilt sannolikt att skjutvapen som har använts vid ett allvarligt brott lämnas in av den som begått brottet. Det bör understrykas att ansvarsfriheten bara föreslås gälla för det olagliga innehav som innehavaren av vapnet eller ammunitionen har gjort sig skyldig till. Polisen och Statens kriminaltekniska laboratorium kommer alltså att kunna utföra sedvanliga kriminaltekniska undersökningar avseende ett inlämnat vapen i syfte att utreda andra brott som har samband med vapnet. Det kan gälla brott begångna av såväl innehavaren som av andra personer.

Ansvarsfriheten bör endast inträda om vapnet eller ammunitionen lämnas in till en polismyndighet. Detta överensstämmer med vad som gällde enligt 1993 och 2007 års lagar. Det finns inte anledning att kräva att vapen och ammunition lämnas in till någon viss polismyndighet utan egendomen bör kunna lämnas in på samtliga polisstationer i landet. Om det visar sig att det finns polismyndigheter som har svårt att förvara vapnen under handläggningstiden, bör detta problem kunna lösas inom polisen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör meddela föreskrifter om hur inlämnade vapen ska hanteras.

#### 4.2.2 Förfarandet med inlämnade vapen

|                                                                                                                                                                                           |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Förslag:</b> Skjutvapen och ammunition som lämnas in ska som huvudregel tillfalla staten. Om egendomen har lämnats in utan ägarens samtycke, ska dock ägaren kunna göra anspråk</p> |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                 |
|---------------------------------------------------------------------------------|
| på egendomen. Egendom som har tillfallit staten ska i de flesta fall förstöras. |
|---------------------------------------------------------------------------------|

**Skälen för förslaget:** En viktig fråga är vad som ska ske med de vapen och den ammunition som lämnas in under amnestin. Ett alternativ är att vapnen och ammunitionen alltid ska tillfalla staten utan ersättning. Ett annat är att ägaren ges möjlighet att ansöka om innehavstillstånd eller att överlåta egendomen och att egendomen annars ska lösas in av staten. Som konstaterades i prop. 2006/07: 20 finns det anledning att skilja på två situationer, nämligen då egendom lämnas in av ägaren och då egendomen lämnas in av annan än ägaren.

#### *Egendom som lämnas in av ägaren*

I den första situationen – när den som lämnar in eller låter lämna in vapnet eller ammunitionen själv är egendomens ägare – talar övervägande skäl för att egendomen alltid bör tillfalla staten utan ersättning. Det bör alltså inte finnas någon möjlighet att ansöka om tillstånd till innehav av den inlämnade egendomen. Ett sådant förslag överensstämmer också med vad som gällde enligt 2007 års lag.

Ett av huvudskälen för en sådan ordning är att det är angeläget att amnestireglerna är enkla att tillämpa och att de inte leder till några väsentligt ökade kostnader för rättsväsendet. En ordning där polismyndigheten tvingas *dels* att ta hand om vapen och ammunition i avvaktan på att ägarens ansökan om innehavstillstånd prövas, *dels* att, om en sådan ansökan inte görs eller beviljas, lösa in egendomen, skulle kräva stora resurser (jfr prop. 2006/07:20, s. 14).

För den enskilde skulle dessutom en möjlighet att ansöka om innehavstillstånd många gånger vara utan större värde eftersom det olagliga innehavet, även om det inte kan föranleda straffrättsligt ansvar, ändå skulle kunna diskvalificera sökanden vid tillståndsprövningen. Den föreslagna ordningen framstår inte heller som orimlig mot bakgrund av att det i denna situation

typiskt sett är ägaren själv som har brutit mot reglerna om innehav och som genom inlämnandet blir fri från ansvar för detta brott. Om det i lagen tas in en bestämmelse om att egendomen tillfaller staten, kommer det dessutom att framgå tydligt vilka effekter inlämnandet får i äganderättsavseende. Ägaren får genom inlämnandet anses ha avstått från sin äganderätt. Förslaget tar givetvis sikte endast på innehav som är olovliga.

#### *Egendom som lämnas in av någon annan än ägaren*

I den andra situationen – när inlämnade vapen eller ammunition utgör stöldgods eller av någon annan anledning lämnas in utan ägarens samtycke eller vetskap – bör en liknande ordning som den som gällde vid de tidigare vapenamnestierna införas. Den innebär följande.

En ägare som inte själv har lämnat in, eller låtit lämna in, vapen eller ammunition bör ges möjlighet att inom viss tid framställa anspråk på den inlämnade egendomen. För att ägaren ska ha möjlighet att ta till vara sin rätt bör polisen kontrollera om det finns någon känd ägare till egendomen och, i så fall, skicka en underrättelse om inlämnandet. Ägaren bör ha möjlighet att göra anspråk på egendomen inom en månad från det han eller hon fick del av en sådan underrättelse. Även i de fall då ägaren inte är känd, och polisen således inte kan skicka någon underrättelse, bör ägaren ges möjlighet att göra gällande sin rätt till den inlämnade egendomen. I likhet med vad som gällde enligt de tidigare lagarna om vapenamnesti bör tidsfristen inom vilken okända ägare får framställa sitt anspråk vara tre månader.

#### *Inlämnad egendom bör som regel skrotas*

De skjutvapen och den ammunition som har tillfallit staten bör inte säljas eller på annat sätt komma ut i cirkulation på nytt. Ett syfte med en vapenamnesti är ju att begränsa den totala mängden vapen i samhället. Dessutom skulle det kunna uppfattas som

stötande om staten skulle tjäna pengar på vapen som har innehafts illegalt. I stället bör egendomen normalt skrotas inom ramen för den rutin för detta som råder och som innebär att Statens kriminaltekniska laboratorium ansvarar för skrotningen. Detta bör bidra till att skapa förståelse för vapenamnestin bland allmänheten.

I vissa fall kan det dock vara befogat att bevara vapen eller ammunition. Enligt 2007 års lag skulle egendomen inte skrotas, om den behövdes för musealt eller militärt ändamål eller för Statens kriminaltekniska laboratoriums verksamhet. Detsamma bör gälla enligt den nya lagen.

Föreskrifter om kontrollen och om hanteringen i övrigt av inlämnade skjutvapen och ammunition bör meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

#### 4.2.3 Inlämningstid

|                                                            |
|------------------------------------------------------------|
| <b>Förslag:</b> Vapenamnestin ska gälla under tre månader. |
|------------------------------------------------------------|

**Skälen för förslaget:** Både 1993 års och 2007 års vapenamnesti gällde under tre månader. Frågan är nu hur lång giltighetstid en ny amnesti bör ges. Erfarenheterna från både 1993 års och 2007 års vapenamnestier visar att de flesta vapen som lämnas in kommer in i slutet av amnestiperioden. Den senaste vapenamnestin i Norge, som gällde under fem månader, visar på samma mönster. Där lämnades 5 000, av totalt 7 000, vapen in under den sista månaden.

Detta talar för att en vapenamnesti som varar under en längre period sannolikt skulle leda till i stort sett samma resultat i fråga om antalet inlämnade vapen. Samtidigt kan en vapenamnesti inte gälla alltför kort tid, eftersom det skulle kunna innebära att vapeninnehavare på grund av bortavaro eller av andra skäl inte har möjlighet att lämna in sina vapen. I likhet med den bedömning som gjordes inför 1993 och 2007 års vapenamnesti synes tre månader vara en lämplig period.

## 5 Konsekvenser

Genomförandet av en vapenamnesti medför ofrånkomligen ekonomiska konsekvenser för polismyndigheterna och för Statens kriminaltekniska laboratorium.

Det är svårt att bedöma hur stora kostnader som skulle uppkomma vid en ny tillfällig vapenamnesti eftersom det inte går att uppskatta hur många vapen och hur mycket ammunition som skulle komma att lämnas in.

Statens kriminaltekniska laboratorium har uppskattat att skrotning av 10 000 inlämnade vapen skulle medföra ökade kostnader för Statens kriminaltekniska laboratorium med upp emot 800 000 kr. Hur stora kostnadsökningar förslaget skulle innebära för de enskilda polismyndigheterna är också svårt att bedöma eftersom antalet vapen som lämnas in sannolikt varierar lokalt. På sikt torde kostnaderna för samhället kunna minska om kontrollen över vapen ökar. Sammantaget görs bedömningen att de kostnader som är förenade med genomförandet av vapenamnestin inte är större än att de kan finansieras inom ramen för polisens befintliga anslag.

### *Informationsinsats*

För att en vapenamnesti ska få avsedd effekt är det självklart av stor vikt att allmänheten får kännedom om den. En informationskampanj bör alltså genomföras. Lämpligen bör informationen lämnas strax före och under inlämningstiden. Rikspolisstyrelsen bör svara för informationen till allmänheten om lagen.

## 6 Ikraftträdande och giltighetstid

Som har framgått ovan förefaller det lämpligt att låta vapenamnestin gälla under tre månader. Amnestin kan tidigast träda i kraft den 1 mars 2013. Eftersom erfarenheterna visar att de flesta vapnen lämnas in under amnestins slutskede bör den inte avslutas vid en tidpunkt då många har semester och kan förväntas vara bortresta. Amnestin föreslås därför gälla under perioden mars till maj månads utgång. Lagen bör dock gälla under en längre tid även därefter för att ärenden som amnestin kan komma att generera ska kunna avslutas. Några övergångsbestämmelser behövs inte.

## 7 Författningskommentar

*1 § Den som innehar ett skjutvapen eller ammunition utan att ha rätt till det ska inte dömas till ansvar för detta enligt 9 kap. 1 § eller 2 § första stycket d vapenlagen (1996:67), om han eller hon frivilligt lämnar in eller låter lämna in vapnet eller ammunitionen till en polismyndighet under tiden mars-maj 2013.*

I paragrafen anges under vilka förutsättningar en person inte ska dömas till ansvar för en gärning som utgör brott enligt 9 kap. 1 § eller 2 § första stycket d vapenlagen (1996:67). Frågan har behandlats i avsnitt 4.2.1.

Amnestin omfattar alla skjutvapen, inklusive sådana föremål som anges i 1 kap. 3 § vapenlagen, som är tillståndspliktiga enligt vapenlagen. Ett tillstånd eller rätt att inneha ett skjutvapen för skjutning medför även rätt att inneha ammunition till vapnet, om ammunitionen är avsedd för samma ändamål som tillståndet eller rätten till innehavet av vapnet avser, se 2 kap. 8 § vapenlagen.

Ansvarsfriheten gäller bara för det olagliga innehavet och inte för andra brott som har samband med vapnet. Det innebär att lagen inte ger ansvarsfrihet vid exempelvis olovlig införsel av vapen. Om ett vapen som har förts in olovligen till Sverige lämnas in är således endast innehavet straffritt, inte den olovliga införseln.

Ansvarsfrihet gäller endast om vapnen eller ammunitionen lämnas in frivilligt. Frivillighet bör inte anses föreligga om innehavaren har särskilda skäl att utgå ifrån att han står inför att bli upptäckt och därför känner sig tvingad att lämna in vapnet, t.ex. i samband med en husrannsakan eller en kroppsvisitation.

Däremot bör frivillighet anses föreligga då en person lämnar in ett vapen därför att han eller hon bedömer den allmänna risken för att bli upptäckt som alltför stor. Viss ledning bör kunna hämtas från tolkningen av frivillighetsbegreppet i 23 kap. 3 § brottsbalken.

Ansvarsfrihet gäller endast om vapnen eller ammunitionen lämnas till en polismyndighet. Kravet på överlämnande bör dock också anses uppfyllt om ett vapen överlämnas till en enskild polisman som befinner sig utanför myndighetens lokaler.

*2 § Den som lämnar in skjutvapen eller ammunition enligt 1 § behöver inte lämna uppgift om sin identitet.*

Av paragrafen framgår att den som lämnar in vapen eller ammunition enligt 1 § har rätt att vara anonym. Frågan har behandlats i avsnitt 4.2.1.

Rätten till anonymitet innebär att polismyndigheten inte får göra några efterforskningar i fråga om innehavet gentemot innehavaren av vapnet eller ammunitionen. Eftersom ansvarsfriheten gäller endast för det olagliga innehavet som innehavaren har gjort sig skyldig till får dock polismyndigheten utreda andra brott som har samband med den inlämnade egendomen.

*3 § Skjutvapen och ammunition som har lämnats in enligt 1 § tillfaller staten.*

*Första stycket gäller inte om egendomen har lämnats in utan ägarens samtycke och ägaren gör anspråk på egendomen. Om egendomens ägare är känd, ska ett sådant anspråk göras inom en månad från det att ägaren fick del av en underrättelse från polismyndigheten om att egendomen lämnats in till myndigheten. Om ägaren inte är känd, ska anspråket göras inom tre månader från det att egendomen lämnades in.*

I paragrafen anges vad som sker med de vapen och den ammunition som lämnas in. Frågan har behandlats i avsnitt 4.2.2.

Av bestämmelsens *första stycke* följer att vapen och ammunition som lämnas in till en polismyndighet som huvudregel till-

faller staten. Det innebär att äganderätten till egendomen övergår från ägaren till staten. Den tidigare ägaren har inte rätt till någon ersättning.

I *andra stycket* behandlas den situationen att vapnen och ammunitionen har lämnats in utan ägarens samtycke eller vetskap. Ägaren ges i dessa fall möjlighet att efter inlämnandet göra anspråk på egendomen inom vissa angivna tidsfrister. En ägare som själv lämnar in, eller låter lämna in, vapen eller ammunition får däremot anses ha avstått från äganderätten och kan därmed inte göra anspråk på egendomen med stöd av denna bestämmelse.

Om det finns en känd ägare till den inlämnade egendomen ska polismyndigheten skicka en underrättelse om inlämnandet till honom eller henne. Av vapenregistren framgår visserligen normalt inte vem som äger ett vapen utan enbart vem som har tillstånd att inneha det. Vanligtvis är emellertid tillståndshavaren och ägaren en och samma person. En vapenägare som har låtit någon annan inneha hans eller hennes vapen får med andra ord finna sig i att det är tillståndshavaren som kommer att kontaktas av polismyndigheten. När en ägare har underrättats om att vapen eller ammunition har lämnats in har han eller hon en månad på sig att göra anspråk på egendomen. Tidsfristen börjar löpa den dag ägaren fick del av underrättelsen från polisen. Även ägare som inte är kända för polisen har möjlighet att göra anspråk på egendomen. Ett sådant anspråk ska göras inom tre månader från den dag egendomen lämnades in till polismyndigheten. Denna tidsfrist gäller även i de fall en underrättelse om inlämnandet har skickats till någon annan än ägaren.

Om en ägare gör anspråk på egendomen med stöd av denna bestämmelse, tillfaller egendomen inte staten. En ägare som framställer ett sådant anspråk och som saknar innehavstillstånd omfattas inte av den föreslagna lagens ansvarsfrihet eftersom lagens tillämplighet förutsätter att han eller hon har lämnat in eller låtit lämna in egendomen frivilligt. I stället blir vapenlagen tillämplig.

Polisen kommer normalt inte att kunna härleda ammunition som lämnas in utan samband med ett vapen till en särskild

innehavare. Ammunition registreras inte på samma sätt som vapen och är vanligen inte heller märkt. Förpackningar med ammunition som har tillverkats efter den 1 juli 2010 ska visserligen vara märkta på visst sätt, se 2 a kap. 6 § vapenlagen, men dessa uppgifter registreras inte i vapenregistren. I undantagsfall kan dock omständigheterna vara sådana att det finns anledning att anta att ammunitionen tillhör en bestämd person. Om inlämnad ammunition är märkt genom t.ex. en adresslapp på en låda ska polisen efterhöra om personen i fråga är ägare till ammunitionen och i så fall ge honom eller henne tillfälle att göra anspråk på egendomen.

*4 § Skjutvapen och ammunition som har tillfallit staten enligt 3 § ska förstöras, om egendomen inte behövs för musealt eller militärt ändamål eller för Statens kriminaltekniska laboratoriums verksamhet.*

Av paragrafen framgår att vapen och ammunition som har tillfallit staten som huvudregel ska förstöras. Frågan har behandlats i avsnitt 4.2.2.

*5 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om hanteringen av skjutvapen och ammunition som har lämnats in enligt denna lag.*

Paragrafen informerar om att det finns en möjlighet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hanteringen av de skjutvapen och den ammunition som har lämnats in enligt lagen.